

SAMMANDRAG

Tabell- och figurförteckning på engelska, se sidan 17

I SKOGSRESURSER

Finlands totala landareal är 30 milj. ha och 86 % av arealen är klassificerad som skogsbruksmark. Skogsbruksmarken (26 milj. ha) är på basis av sin virkesproducerande förmåga indelad i skogsmark (20 milj. ha), *tvinmark* (3 milj. ha) och *impediment* (3 milj. ha) (tabell 1.1). Definitionerna på de olika skogsmarkskategorierna är följande:

- *Skogsmark*: den potentiella årliga tillväxten av den växande skogen är minst 1,0 m³/ha.
- *Tvinmark*: den potentiella årliga tillväxten av den växande skogen är under 1,0 m³/ha, men dock minst 0,1 m³/ha.
- *Impediment*: om inte naturligt trädlöst, den årliga tillväxten är mindre än 0,1 m³/ha.

Enligt FAO:s internationella definition av skogsmark, som användes i den globala skogsinventeringen (Global Forest Resources Assessment 2000, FAO), går gränsen mellan skog och övrig mark vid en krontäckning på 10 %. Detta innebär att nästan hälften av den finska tvinmarken definieras som skog i den internationella skogsstatistiken.

Från och med 1960-talet har skogsmarkens areal i Finland ökat med 1,6 milj. ha. Detta är ett resultat av beskowningen av jordbruksmark och torvmarker samt intensiva skogsvårdsarbeten. Andelen tvinmark har samtidigt minskat.

52 % av skogsbruksmarken ägs av privata skogsägare. Staten äger 35 % och företagen 8 % av skogsbruksmarken. Den resterande 5 %:n ägs av kommuner, församlingar och övriga offentliga samfund. Till skillnad från de andra ägarkategorierna så är största delen av de statliga skogarna belägna i norra Finland, var staten äger 57 % av skogsbruksmarken. I södra Finland är motsvarande andel endast 8 % (tabell 1.7). De lagstadgade skyddsområdena (2,8 milj. ha) är till

största delen belägna på statsägd mark i norra delen av Finland (tabell 1.6). 34 % av skogsbruksmarken är klassificerad som torvmark och dess andel är större i landets norra delar. Mer än hälften av torvmarkerna är dikade (tabellerna 1.3–1.4).

Sedan slutet av 1960-talet har virkesförrådets volym och tillväxt ökat kontinuerligt. Totalvolymen på skogsmark och tvinmark är nu 2091 milj. m³ på bark. Nästan hälften av virkestillgångarna består av tall. Granens andel är 33 % och den resterande delen, 19 %, består av lövträd, till största delen björk. De tre viktigaste trädslagens andelar av virkesförrådet har varit ganska stabila under en lång tidsperiod. Tallens andel ökar dock sakta. Två tredjedelar av virkestillgångarna finns i södra Finland. Den genomsnittliga beståndsvolymen på skogsmark i hela landet är 100 m³/ha. I södra Finland är volymen (125 m³/ha) nästan dubbelt så stor som i norra Finland (70 m³/ha) (tabell 1.17).

Virkestillgångarnas årliga tillväxt är 87 milj. m³ på bark. Det årliga medelvärdet av den totala virkesavgången har varit 67 milj. m³ under de senaste tio åren. År 2004 var virkesavgången 70 milj. m³. Från början av 1970-talet har virkesavgången kontinuerligt varit mindre än tillväxten (tabellerna 1.22 och 1.25).

De regionala skillnaderna i ägarstrukturen återspeglar sig klart i virkesförrådets fördelning på de olika ägarkategorierna och speciellt i den årliga tillväxten. Även om staten äger en tredjedel av skogsbruksmarken så uppgår dess andel av virkesförrådet enbart till 20 %. De privata skogsägarnas andel av totalvolymen är 67 % och deras andel av den årliga tillväxten är 68 %.

Ändamålet med riksskogstaxeringarna, som genomförts av Metla allt sedan 1920-talet, är att för regionalt och nationellt beslutsfattande producera objektiv och aktuell information om skogstillgångarna,

skogens hälsa och skogens utveckling. Skogstaxeringarna baserar sig på mätningar som görs på de i terrängen systematiskt utplacerade provyttegrupperna. Denna årsbok innehåller nya inventeringsresultat från Lappi skogscentral (Lappland). De finska skogarna har inventerats nio gånger och den tionde riksskogstaxeringen påbörjades sommaren 2004. De första resultaten på landsnivå kommer att vara tillgängliga år 2006.

2 SKOGARNAS MÅNGFALD OCH TILLSTÅND

Bevarandet av skogarnas mångfald är ett av de huvudsakliga målen i den finska skogslagen. Naturskyddsområdena skapar grunden för skyddandet av de olika levnadsmiljöerna. Skogsbruket är begränsat på cirka 4,7 milj. ha. och här ingår de strikt skyddade skogarna (skogs- och tvinmark), 1,7 milj. ha. Största delen av dessa skyddsområden är belägna i norra Finland på statsägd mark. Implementeringen av naturskyddsprogrammen år 2004 medförde nya skyddade arealer på ungefär 42 000 hektar (tabellerna 2.1–2.3, figur 2.1).

Även naturskyddsområdena har påverkats av människorna. Avsikten med de återställande åtgärderna är att stöda ekosystemets återhämtning. Till sammans under åren 2003 och 2004 återställde forststyrelsen mer än 7 100 hektar statsägd skog. Av dessa ingick cirka 6 500 hektar i befintliga skyddsområden (tabell 2.4).

Antalet hotade djur- och växtarter i Finland uppgick år 2000 till 1 505 av det ungefärliga totala antalet på 43 000 arter. Av dem är 249 akut hotade, 452 starkt hotade och 804 sårbara. Ungefär 42 % av de hotade arterna lever i skog eller på myrmarker (tabell 2.5).

I ekonomiskogarna befrämjas mångfalden bl.a. genom att skydda skogens viktiga livsmiljöer, öka mängden murket trä i skogen, lämna kvar grova lövträd (speciellt grova aspar och andra lövträd) vid avverkningsarna och med hjälp av hyggesbränning (tabellerna 2.6–2.11).

I de senaste riksskogstaxeringarna (1996–2003) konstaterades sådana skogsskador som sänkte beståndets skogsvårdsklassificering eller förändrade dess utvecklingsklass på 5,0 milj. ha skogsmark (17 % av skogsmarken i södra och 34 % i norra Finland). De oftast återkommande orsakerna till skadorna var klimatfaktorer och svampsjukdomar (tabellerna 2.12–2.14).

Trädens vitalitet studeras allmänt genom uppskattning av kronutglesningen. Kronutglesningen återspeglar en kombinerad effekt av många stressfaktorer och träden anses vara uttunnade om de förlorat 25 % av sin krona. År 2004 uppskattades 3 % av tallarna, 24 % av granarna och 8 % av lövträden vara uttunnade. Utglesningen i Finland är blygsam jämfört med vad som observerats i övriga Europa (figurerna 2.5–2.6).

Skogarnas tillstånd är åtminstone nöjaktigt i Finland. Till följd av minskade luftföroreningar är försurningen inte ett allmänt problem i våra skogar. Klimatförändringen och den ökade ozonhalten kan möjligtvis hota skogarna i framtiden.

3 SKOGSVÅRD

År 2004 utfördes mer av de flesta av skogsvårdens arbetslag jämfört med året innan. Skogsförnyelse utfördes på 156 000 ha och av dessa odlades 123 000 ha. Planteringsandelen av den odlade arealen var tre fjärdedelar och såddens en fjärdedel. Nästan allt som såddes var tall. Två tredjedelar av planteringarna var gran (tabellerna 3.4–3.6, figurerna 3.1–3.3). Plantskogsskötsel utfördes på 236 000 ha. Arbetsinsatserna inom plantskogsskötseln har ökat från mitten av 1990-talet beroende på bl.a. ökad rådgivning och ökade statliga understöd (tabellerna 3.10–3.11, figur 3.5).

4,9 milj. ha av de finska torvmarkerna är utdikade. Nuförtiden utförs ingen nydikning, men iståndsättningsdikning gjordes på 78 000 ha. I fråga om byggandet av skogsvägar har tyngdpunkten förskjutits mot grundförbättringar, vilket utfördes på 2 046 kilometer gammal väg. 831 kilometer nya skogsvägar anlades (tabellerna 3.14–3.17, figurerna 3.7–3.8).

År 2003 var avverkningsarealen 588 000 ha, vilket var 4 % mera än året innan. Gallringarna stod för 57 %, förnyelseavverkningarna för 32 % och övriga avverkningar för 11 % av arealen (tabellerna 3.18–3.19, figur 3.9).

De totala utgifterna för skogsvårds- och grundförbättringsarbetena uppgick år 2004 till 218 milj. EUR, alltså i samma storleksklass som året innan. Skogsförnyelsens andel av kostnaderna var 41 % och plantbeståndsvårdens andel 33 %. Största delen av alla kostnaderna uppstod i privata skogarna, 168 milj. EUR. Nästan 40 % av privata skogsägarnas kostnader subventionerades av staten (tabellerna 3.20–3.25 och figurerna 3.10–3.12).

4 VIRKESMARKNADEN

Kapitel 4 ger en detaljerad översikt över virkesmarknaden. Två områden är av speciellt intresse: virkespriserna (tabellerna 4.5–4.9) och avverkningarna (tabellerna 4.10–4.18). Det mesta av informationen är från år 2004 och perioden januari–september 2005. Statistiken uppgörs, för det mesta månatligen, av Metla.

Under första halvåret 2004 var råvirkesmarknaden någorlunda normal och skogsindustrins inköp från de privata skogarna hölls på en genomsnittlig nivå. På grund av höjda priser på alla virkessortiment i september kvicknade virkesmarknaden till. Virkesmarknaden var livlig ända till slutet av året och skogsindustrins virkesinköp från de privata skogarna steg till 35,3 milj. m³, vilket var 7 % mera än året förut. En betydande del av virket, två tredjedelar, härstammade från skogar som ännu arealbeskattades. Arealbeskattningen upphör i Finland år 2005 och därefter beskattas alla skogsägare på basis av inkomsterna från virkesförsäljningen.

Rotpriserna var under år 2004 i medeltal 2,3 % lägre än under föregående år. Rotpriserna på tall- och björkmassaved och björktimmer sjönk med 9 %. Talltimrets medelpris sjönk endast med 2 % och granmassavedens med 4 %. Efterfrågan på grantimmer var god och rotpriset steg i medeltal med 1 % jämfört med år 2003. Leveranspriserna varierade mindre än rotpriserna. Leveranspriserna för massaved sjönk med 4 % och för talltimmer 1 %. Grantimmers leveranspris hölls så gott som oförändrat jämfört med föregående år.

År 2004 var de totala marknadsavverkningarna lika stora som året innan, 55,1 milj. m³. I Finland är privata skogarna skogsindustrins primära virkeskälla. År 2003 avverkades i privata skogarna 46,6 milj. m³ eller 85 % av den totala avverkningsmängden. Avverkningarna i skogsindustrins egna skogar var 3,8 milj. m³ och i forststyrelsen skogar 4,7 milj. m³.

Skogsindustrins produktion (med undantag av sågade varor) uppnådde en rekordhög nivå år 2004. Det ökade virkesbehovet ledde till en rekordstor virkesimport och till att skogsindustrins virkesförråd minskade.

Under de senaste åren har marknadsavverkningarna bibehållits på en mycket hög nivå jämfört med den genomsnittliga avverkningsmängden på 45,6 milj. m³ under åren 1982–2003. Utöver den industri-

ella användningen, så används ca 5 milj. m³ brännved årligen för uppvärmning av småhus.

5 DRIVNING OCH TRANSPORT AV VIRKE

I kapitel 5 presenteras information om antalet skogsmaskiner som används vid avverkningarna samt volymer och kostnader för drivning och transport av virke.

År 2004 var rotförsäljningarnas andel av marknadsavverkningarna 85 % (volymerna presenteras i kapitel 4). Mekaniseringsgraden vid rotförsäljningar nådde 97 % (figur 5.3). Föryngringsavverkningarnas mekaniseringsgrad var 98 % och gallringarnas 94 %.

Drivningskostnaderna sjönk med 0,5 % jämfört med år 2003 och var i medeltal 8,43 EUR per kubikmeter. För leveransavverkningarna i privata skogarna var mekaniseringsgraden betydligt lägre och drivningskostnaderna betydligt högre än för rotavverkningarna (tabell 5.0).

Den huvudsakliga fjärrtransportmetoden i Finland är lastbilstransport direkt från avlägg vid väg till fabrik. År 2004 transporterades 80 % av det inhemska virket med lastbil direkt till fabrik. Här var den genomsnittliga transportsträckan 107 kilometer. Vid järnvägstransport var den genomsnittliga transportkedjan betydligt längre, 284 kilometer. Vid vattentransport var transportkedjans längd 317 kilometer. Virkets fjärrtransport kostade i genomsnitt 6,03 EUR per kubikmeter (tabell 5.3).

År 2004 importerades 17,5 miljoner kubikmeter virke och virkesavfall från utlandet. 47 % transporterades via järnväg, 28 % vattenleds och 25 % med lastbilar. Virket utgjorde en femtedel av vikten av alla transporterade importvaror, men bara 2 % av de transporterade exportvarorna. Å andra sidan stod skogsindustrins produkter för 50 % av de transporterade exportvarorna. Så gott som hela exporten av skogsindustriprodukter transporterades med fartyg (tabell 5.7).

6 MÅNGBRUK

Mångbruket av skogarna inkluderar förutom virket en mängd andra produkter och tjänster. Mångbruket av skogarna indelas här i följande undergrupper: virke, jakt, plockning av bär och svamp, renskötsel och rekreation. I slutet av kapitlet presenteras information om torvresurser och torvproduktion.

Råvirket är skogens huvudsakliga produkt. År 2004 uppgick marknadsavverkningarna till 55 milj. m³ och bruttointäkterna vid skogsägarnas försäljningar till 1,7 mrd. EUR. Dessa aspekter av mångbruket av skogarna behandlas mera detaljerat i kapitlet 4, 5 och 11.

Det finns ungefär 300 000 registrerade jägare i Finland. Viltbytets kalkylerade värde år 2004 beräknades vara 67 milj. EUR. Det viktigaste villebrådet är älg. Jakten på älg, med en köttmängd på 9,0 milj. kg, stod för ungefär 69 % av jaktens totala värde. År 2004 plockades det för kommersiellt bruk 3,5 milj. kg bär och svamp ur skogen och inkomsterna av detta uppgick till 6,2 milj. EUR. Betydligt större mängder av bär och svamp plockas dock årligen för hemmabruk. Lav exporterades för 1,3 milj. EUR (tabellerna 6.1–6.2 och 6.5–6.7).

Renskötsel idkas i norra delen av landet. Under hösten 2004 slaktades cirka 117 000 renar och köttproduktionen uppgick till 2,9 milj. kg. Efter slakten uppskattades vinterhjorden till 207 000 djur.

Rekreation i naturen är en del av finländarnas levnadssätt. Den traditionella allemansrätten gör det möjligt att fritt vandra i skogen samt att plocka bär och svamp.

7 ARBETSKRAFTEN INOM SKOGSSEKTORN

År 2004 var i genomsnitt 88 000 personer sysselsatta inom skogssektorn i Finland, vilket var ca 4 % av den totala arbetskraften. Tre fjärdedelar av dessa eller 65 000 personer arbetade inom skogsindustrin och ca 23 000 inom skogsbruket. Skogssektorns betydelse för sysselsättningen har kontinuerligt minskat under flera årtionden. I början på 1970-talet sysselsatte skogssektorn över 200 000 personer, d.v.s. ungefär 10 % av den totala arbetskraften. År 2004 sjönk arbetslöshetsgraden inom skogssektorn till en rekordlåg nivå på 4,7 %, vilket var betydligt mindre än den genomsnittliga arbetslöshetsgraden (8,8 %). Inom skogsbruket var det relativa arbetslöshetsstalet 5,6 %, och inom skogsindustrins delbranscher varierade arbetslösheten mellan 3 % och 6 % (tabellerna 7.2 och 7.9, figur 7.5).

Arbetskraften inom skogsbruket har minskat med mera än 60 % sedan början av 1980-talet. Största orsaken till nedgången är den ökande mekaniseringen av avverkningarna. Under 1980-talet har den negativa trenden i fråga om arbetskraftens storlek stabiliserats. År 2004 var arbetsinsatserna inom skogsbruket

5 % större än året innan (tabellerna 7.5–7.6, figur 7.2).

Antalet sysselsatta inom skogsindustrin har sjunkit från början av 1980-talet från 120 000 personer till 65 000 år 2004. Det är främst automatiseringen som orsakat minskningen av det manuella arbetet och ändrat karaktären av arbetet från manuellt arbete till övervakningsarbete. Inom trävaruindustrin har små och medelstora företag stor betydelse för sysselsättningen. År 2004 sysselsatte snickerifabrikerna över 15 000 personer. Arbetskraften inom sågverksindustrin sjönk till drygt 9 000 personer. Inom massa- och pappersindustrin var arbetskraften år 2004 34 400 personer, d.v.s. en minskning på 5 % jämfört med år 2003 (tabell 7.8, figurerna 7.3–7.4).

År 2004 var den genomsnittliga dagsinkomsten vid avverkningsarbeten 109 EUR. Den motsvarande dagsinkomsten för skogsvårdsarbeten var 79 EUR. De genomsnittliga timlönerna för arbetstagarna inom trävaruindustrin (13,2 EUR) och massa- och pappersindustrin (16,7 EUR) ökade med cirka 3 % i jämförelse med inkomsterna året innan (tabellerna 7.10–7.11).

Tabellerna över arbetskraften inom skogsnäringen baserar sig främst på Statistikcentralens arbetskraftsundersökning (tabellerna 7.0–7.9). Dessa ger information om bl.a. sysselsättning, arbetstid, arbetslöshet och arbetsinsatser inom olika näringsgrenar. Statistikcentralen ansvarar även för insamlandet och sammanställandet av information om avlöning (tabellerna 7.10–7.12), arbetskonflikter (tabell 7.13), olyckor (tabell 7.14–7.15) och utbildning (tabellerna 7.16–7.17) inom skogssektorn.

8 VIRKESFÖRBRUKNING

År 2004 var råvirkesförbrukningen i Finland allt som allt 80,9 milj. m³, vilket inkluderar både export och import av virke. Virkesförbrukningen uppnådde en alla tiders rekordnivå. Förbrukningen ökade med 1,5 milj. m³ eller 2 % jämfört med året innan (tabellerna 8.0 och 8.1).

År 2004 förbrukades mer än 90 %, eller 74,9 milj. m³, av virket inom skogsindustrin. Största delen gick till cellulosaindustrin (41 %) och sågverksindustrin (39 %). Importvirket täckte 23 % eller 17,4 milj. m³ av industrins råvirkesbehov. Virkesimporten slog igen alla tiders rekord. Tabell 8.2 och figur 8.6 visar att de importerade virkesmängderna har fördubblats under de senaste tio åren. Utöver rå-

virke så använde sig skogsindustrin av 12,0 milj. m³ flis, huvudsakligen inom cellulosaindustrin.

Fastigheternas brännvedsförbrukning uppgick år 2004 till 6,1 milj. m³, varav 5,2 milj. m³ var råvirke och ungefär 1 milj. m³ virkesavfall (tabellerna 8.1 och 8.12). Exportmängden av råvirke uppgick till 0,8 milj. m³ (1 % av den totala virkesförbrukningen).

Förbrukningen av fasta träbränslen, d.v.s. skogsflis och biprodukter från skogsindustrin (bark, sågspån, flis o.dyl.), i kraft- och värmeanläggningar uppgick år 2003 till 14,4 milj. m³. Tillsammans med cellulosaindustrins avfallslut stod de vedbaserade bränslena för 21 % av den totala energiförbrukningen i Finland (tabell 8.13).

Informationen om råvirkesförbrukningen baserar sig på statistik som sammanställts av Skogsindustrin rf och på resultat från Metlas egna förfrågningar.

9 SKOGSINDUSTRI

År 2004 ökade industriproduktionen i Finland med 5 % jämfört med föregående år. Skogsindustrins produktionsvolymerna ökade i medeltal med 6 %. Inom massa- och pappersindustrin var tillväxten betydligt högre (7 %) än i trävaruindustrin (2 %). Skogsindustrin slog sina produktionsrekord i många delbranscher, så som i tillverkningen av massa och olika papperskvaliteter samt faner. Tack vare produktionsökningen vände även skogsindustrins omsättningskurva uppåt (+3 %) efter tre års nedgång. Den totala omsättningen uppgick till 20,2 mrd. EUR, varav massa- och pappersindustrin stod för 14,3 mrd. EUR (tabell 9.8, figurerna 9.1 och 9.5).

Kapacitetsutnyttjandet för den finska pappersindustrin var i genomsnitt 93 % år 2004, d.v.s. fyra procentenheter högre än föregående år. Pappers- och kartongproduktionen nådde en rekordnivå på 14,0 milj. ton, en ökning på hela 7 % jämfört med året innan. Produktionen av tidskriftspapper svarar ensamt för drygt 50 % av den totala pappersproduktionen i Finland. År 2004 uppgick produktionen av tidskriftspapper till 6,1 milj. ton (+10 % jämfört med år 2003). För finpappret noterades den största produktionsökningen (+16 %). För de mekaniska papperssortimenten var tillväxten lägre, i medeltal 5 % (tabellerna 9.2–9.3).

Produktionen av sågade varor minskade med 1 % jämfört med rekordsiffrorna från år 2003. Totalproduktionen på 13,5 milj. m³ var jämt fördelad mellan tall och gran; av lövtimmer sågas endast marginella

mängder. Sedan början av 1990-talet har den inhemska konsumtionen av sågade varor ökat märkbart. År 2004 levererades ungefär 40 % (5,6 milj. m³) av de sågade varorna till hemmamarknaden. Fanerproduktionen satte ett nytt rekord på 1,35 milj. m³ (+ 4 % jämfört med år 2003) (tabellerna 9.1 and 9.4).

År 2004 uppgick skogsindustrins investeringar i Finland till totala 710 milj. EUR, vilket var 5 % mindre än år 2003. Över 70 % av de inhemska investeringarna gjordes i massa- och pappersindustrin. Skogsindustrins andel var 24 % av alla investeringar inom industrin. År 2004 minskade skogsindustrins skulder till 96 % av omsättningen. Den motsvarande genomsnittliga siffran för alla industrigrenar var 76 % (tabellerna 9.7 och 9.9).

Produktionsstatistiken som berör den finska skogsindustrin sammanställs av Skogsindustrin rf. Även internationella källor liksom UNECE och CEPI har utnyttjats i detta kapitel. Statistiken som behandlar investeringar, omsättning och skogsindustriernas lönsamhet och finansiella position är baserad på information som insamlas av Statistikcentralen.

10 SKOGSINDUSTRINS UTRIKESHANDEL

Det totala värdet på exporten av finska skogsindustriprodukter uppgick år 2004 till 12,0 mrd. EUR. Skogsindustrins andel av Finlands totala export var 24 %, vilket är en mycket hög siffra i internationell jämförelse. Skogsprodukternas andel av exporten har dock sakta minskat som en följd av elektronik- och telekommunikationsindustriernas ökande andel (tabell 10.0). År 2004 växte exporten av skogsindustrins produkter med 2 % från föregående år. Skogsindustriprodukternas export ökade mindre än den övriga exporten (tabell 10.12). Den huvudsakliga orsaken är den låga prisnivån för speciellt massa- och pappersindustrins produkter. Största delen av skogsindustrins produktion exporteras, ungefär 91 % av den årliga pappersproduktionen, 84 % av kartongproduktionen och 61 % av sågvaruproduktionen (figur 10.7).

Den Europeiska unionen är det viktigaste marknadsområdet för de finska skogsindustriprodukterna. EU:s andel av skogsindustriprodukternas export var 68 % år 2004. Viktigaste handelspartners var Tyskland (18 % av skogsindustriprodukternas exportvärde), Storbritannien (13 %), USA (7 %) och Frankrike (6 %) (tabellerna 10.9–10.10). De viktigaste produktgrupperna är massa- och pappersprodukter. De

svarade för 77 % av skogssektorns export (9,2 mrd. EUR). De huvudsakliga produkterna var högt förädlad tidskrifts- och finpapper. Värdet på trävaruindustrins export var 2,8 mrd. EUR. Hälften var sågade varor och en femtedel var faner (tabell 10.12).

Importen av skogsindustriprodukter uppgick enbart till 1,1 mrd. EUR. De viktigaste produktgrupperna var förädlad papper och förädlad kartong (tabell 10.20).

År 2004 var importen av virke till Finland igen rekordstor, 17,5 milj. m³ på bark. Virkesimporten steg med 5 % jämfört med året innan (tabell 10.2). Importvirket svarar i dagens läge för nästan en fjärdedel av industrins virkesförbrukning. Även om barrvirkets andel av importen har ökat under de senaste åren, så är 36 % av importen fortfarande björkmassaved (tabellerna 10.1–10.3). Skogsindustrin ser den importerade mängden björk som ett supplement till det otillräckliga inhemska utbudet. 80 % av det importerade virket kommer från Ryssland och resten i stort sett från de baltiska länderna: Estland 7 % och Lettland 6 % (tabellerna 10.4–10.5).

Finland är nettoimportör av virke eftersom virkesexporten från Finland uppgick till endast 1,1 milj. m³. Två tredjedelar av virkesexporten gick till Sverige. Exporten består till största delen av tall och barrträdsflis (tabellerna 10.6–10.8).

Statistiken över den finska utrikeshandeln sammanställs av Tullverket. Statistiken beskriver varuhandeln mellan Finland och andra länder. Transit-handeln är inte inkluderad i statistiken. Insamlingen av information för statistiken sker på två sätt. Informationen som behandlar den interna handeln inom den Europeiska unionen erhålls från importörernas och exportörernas statistiska rapporter (det så kallade Intrastat-systemet). Informationen om den Europeiska unionens externa handel erhålls däremot från tullklareringssystemet. Grundinformationen är klassificerad enligt EU:s varunomenklatur KN (Kombinerade nomenklaturen). Den Kombinerade Nomenklaturen är ett klassificeringssystem för varuhandeln inom Europeiska unionen. All officiell finsk utrikeshandelsstatistik baserar sig på information från Tullverket.

11 SKOGSSEKTORN I NATIONALEKONOMIN

Den finska ekonomin visade år 2004 tecken på att börja återhämta sig jämfört med de närmast föregående åren. Finlands bruttonationalprodukt (BNP)

uppgick till 150 mrd. EUR, vilket innebar en ökning på 4 % jämfört med året innan. Tillväxten beror i främsta hand på de ökade investeringarna, +7 % jämfört med året innan. Byggnadsinvesteringarna ökade med 10 procent, detta ledde till en 4 procents ökning inom trävaruindustrin. Värdeökningen av massa- och pappersindustrins produktion fortsatte, men minskningen var endast 2 procent när den året innan var närmare 15 procent. Primärproduktionens, i vilken jord- och skogsbruket ingår, produktion sjönk med 1,7 %. Bruttointäkterna för virkesförsäljningen uppgick till 1,7 mrd. EUR. Inom skogssektorn är massa- och pappersindustrierna de viktigaste branscherna, de svarade för 49 % av hela den finska skogssektorns värdeökning år 2004 (tabellerna 11.1–11.11).

Även om skogssektorns betydelse har minskat under de senaste decennierna så är den fortfarande en av stöttepelarna i den finska ekonomin. En efterfrågeökning på 10 milj. EUR i skogsindustrin genererar en nationell produktionsökning på 20 milj. EUR. Skogssektorns andel av inkomsterna från nettoexporten var 27 % år 2002 (tabellerna 11.12–11.16).

Privatskogsbrukets bruttoförsäljningsintäkter sjönk med 3 % (EUR 112/ha) jämfört med år 2003. De totala kostnaderna för virkesproduktionen var cirka 22 EUR/ha, varav 4,5 euro täcktes av de statliga subventionerna. Konsekvensen av detta är att nettointäkterna per hektar, 95 EUR som nationellt medeltal, var 4 % lägre än under föregående år (tabellerna 11.17 och 11.18).

Informationen i kapitel 11 baserar sig huvudsakligen på de finska nationalräkenskaperna, vilka sammanställs av Statistikcentralen. Det finska systemet har reviderats för att så bra som möjligt anpassa sig till det Europeiska Nationalräkenskapssystemet som används inom EU.

12 INTERNATIONELL SKOGSSTATISTIK

De senaste resultaten av den globala skogsinventeringen, Global Forest Resources Assessment (FRA-2000), publicerades år 2001 av FAO (tabellerna 12.1–12.2). I hela världen finns det cirka 3,9 mrd. ha skog, vilket motsvarar ungefär en tredjedel av den totala landarealen och 0,7 ha per person. De största skogsarealerna finns i Ryssland, Brasilien, Kanada, USA och Kina. Den totala volymen av virkestillgångarna uppgår till 386 mrd. m³ på bark.

Under 1990-talet minskade den totala skogsarealen med cirka 9 milj. ha (0,2 %) per år. Minskningen har i huvudsak skett i Afrika och Latinamerika. Den statistikförda skogsarealen i Europa har däremot ökat något. Ökningen beror i främsta hand på den nya definitionen på skog som togs i bruk i.o.m. den senaste inventeringen av skogsresurser i tempererade och boreala skogar (TBFRA-2000).

Tabell 12.3 presenterar information om skyddade områden och olika skyddsformer av skogarna i Europa. Informationen baserar sig på MCPFE-klassifikationen (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) som godkändes vid den fjärde ministerkonferensen om skyddandet av skogarna i Europa. Notera att den landsvisa informationen inte är harmoniserad på paneuropeisk nivå. Siffrorna som presenteras är baserade på den information som erhållits från varje land enligt deras egen tolkning av MCPFE-klassificeringen.

År 2003 uppgick världsproduktionen av råvirke till cirka 3,3 mrd. m³ (tabell 12.6, figur 12.2). Mest råvirke producerades i USA, ungefär 0,4 mrd. m³. Globalt sett var mer än hälften av råvirket brännved. De största producenterna var Asien, Afrika och Latinamerika.

Världsproduktionen av sågade varor ökade med 1 % jämfört med år 2002 till 399 milj. m³ (tabellerna 12.7 och 12.16, figur 12.3). Ungefär tre fjärdedelar av den totala produktionen bestod av barrvirke. Även världsproduktionen av papper och kartong ökade med 1 % jämfört med år 2002 till 328 mrd. m³, den högsta produktionen någonsin (tabellerna 12.8 och 12.17, figur 12.4).

USA är den mest betydande producenten av de flesta skogsindustriprodukter i världen. Utöver råvirkesproduktionen så är USA globalt sett den största producenten av sågvaror, träpaneler, massa samt papper och kartong. USA hör också till en av de största importörerna och exportörerna av skogsprodukter.

I fråga om exportvärdet av skogsprodukter år 2003 var Finland på en fjärde plats i världen med en

andel på cirka 8 % (tabell 12.15). De tre större exportländerna var Kanada, USA och Tyskland. Finlands position som en betydande pappers- och kartongexportör är baserad på landets ledande position i fråga om exporten av tryck- och skrivpapper. Finlands andel av denna är 19 % (tabell 12.13). Finland har efter Japan och Kina den tredje största volymbaserade virkesimporten i världen (tabell 12.10).

År 2000 var 13 mrd. personer (0,4 % av den totala arbetskraften) sysselsatta inom skogssektorn i hela världen (tabell 12.18). Skogssektorns betydelse som arbetsgivare var störst i Estland, Lettland och Finland, där skogssektorns andel av hela arbetskraften var cirka 4 %. Skogssektorns världsomfattande värdestegring var 354 mrd. dollar, vilket utgör 1,2 % av den totala bruttonationalprodukten, BNP (tabell 12.19). Skogssektors andel av BNP var största i Finland, cirka 8 %. I Estland, Lettland och Malesien var andelen 5 %.

Jämförelsen av de landsvisa råvirkespriserna som presenteras i tabellerna 12.20–12.26 skall göras med aktsamhet. Försäljningssätten, måttenheterna, sortimenten, trädslagen och mått- och kvalitetskraven varierar i de olika länderna. Därför skall den landsvisa prisinformationen användas endast för jämförelse av den interna prisutvecklingen i varje land.

Informationen från den globala skogsinventeringen är sammanställd gemensamt av UNECE:s trävarukommitté i Genève (uppgifterna om skogsresurserna i de industrialiserade länder som hör till den tempererade/boreala vegetationszonen, TBFRA-2000) och FAO i Rom (tropiska länder och den globala sammanfattningen, FRA-2000). Nya uppdaterade uppgifter om skogstillgångarna har publicerats i november 2005 (FRA-2005 uppdatering). Tabellerna som hänvisar till produktionen och utrikeshandeln av råvirke och skogsindustriprodukter härstammar från FAO:s FAOSTAT Forestry databas. Tabellerna presenterar landsvis skogsstatistisk information f.r.o.m. år 1961.

